

Níže uvedený text pochází z Programu trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Český ráj, Agentura regionálního rozvoje s.r.o., Liberec

1 Analýza současných návštěvníků České republiky

V rámci analýzy jsou používány termíny:

Tuzemský návštěvník

Osoba cestující mimo své obvyklé prostředí, ale uvnitř země, v níž má trvalý pobyt, za účelem trávení volného času.

Zahraniční návštěvník

Osoba cestující mimo zemi, v níž má trvalý pobyt, a pobývá tam za účelem trávení volného času.

Turista

Návštěvník, který cestuje po dobu delší než 1 den a který alespoň jednou v navštíveném místě přenocuje v ubytovacím zařízení.

Exkurzionista (výletník)

Návštěvník, který cestuje po dobu kratší než 1 den a který v navštíveném místě nepřenocuje.

1.1 Zahraniční návštěvníci ČR

Hlavní zdroje, ze kterých byla čerpána data:

Zdroj 1a): Kompendium statistik cestovního ruchu v ČR 2000, Praha 2001, ČCCR, údaje ČSÚ

Zdroj 1b): Kompendium statistik cestovního ruchu v ČR 2001, Praha 2002, ČCCR, údaje ČSÚ

Zdroj 2: Analýza spotřebního chování zahraničních návštěvníků, výzkum TNSF 2001

Zdroj 3: Dodatek - Spotřební chování zahraničních návštěvníků na území ČR- porovnání za turisty a exkurzionisty, výzkum TNSF 2001

Charakteristiky zahraničních návštěvníků jsou vytvořeny tak, že byly porovnány údaje z více zdrojů a ty, které se opakovaně shodovaly, byly použity pro vytvoření profilu.

Pozn.: Pro přehlednost jsou data z různých zdrojů, která se poněkud liší, vyznačena jiným písmem (odpovídajícím písmu, jakým je uveden zdroj).

Do ČR přijelo ze zahraničí:

103,1 mil osob v roce 2001 (104 mil osob v roce 2000), **z toho:**

5,2 mil turistů v roce 2001 (4,67 mil turistů v roce 2000).

1. 1. 1 Profil zahraničního turisty ČR

Kdo a jak přijíždí

- přijíždějí hlavně Němci (téměř 50%), Poláci, Nizozemci, Slováci, Rakušani UK(5,3%), Italové (5%), (*Zdroj 2 - Japonci, Francouzi, UK, Dánové, USA, Belgičané*)
- **94% exkurzionistů, 6% turistů (srovnej s Č.r.)**
- **do 40-ti let – 64%**

- **45-59 let – 23%**
- **senioři 11%**
- **SŠ vzdělání – 43%**
- **VŠ vzdělání 50%**
- *ve většině případů cestují individuálně*
- *s CK – 4% (Zdroj 3 – s CK 20%)*
- *téměř polovina návštěvníků přijela do ČR sama, 30% ve dvou, 10% ve třech a více osobách, (Zdroj 3 - 60% samo, 30% ve dvou)*

Pobyt

- **průměrná doba pobytu zahraničních turistů – 4,5 dne (Zdroj 2 - 1,3 dny), (Zdroj 3 - 6,3dne)**
- *nejdelší pobyty v ČR jako turisté tráví Američané a Rusové, nejkratší Rakušané*
- *delší dobu zůstávají mladší turisté a ti, kteří jsou z měst nad 100 tis. obyvatel*
- *poprvé přijíždí každý dvacátý návštěvník, velmi často do ČR jezdí polovina návštěvníků, (Zdroj 3– poprvé 30% turistů, velmi často – 20%)*
- *do ČR přijíždí 94% po silnici, 3,8% po železnici, 2,1% letecky*
- *sezonalita červen – srpen*

Ubytování

- *počet přenocování v ubytovacích zařízeních – 16,8 mil v roce 2001 (16,5 mil v roce 2000)*
- *v ubytovacích zařízeních jsou hosty hlavně Němci (30%), Poláci, Italové, UK, Holanďané (cca po 7 - 5%)*
- *ubytování 42% individuálně (pokoj), 17% ostatní, 15% hotely, 14% penziony, 5% turistické ubytovny, 4% kempy, 3% chatová osada. (Zdroj 2 – hotely tříhvězdičkové a čtyřhvězdičkové – po 25%, penziony – 13%, u příbuzných a známých – 12%), (Zdroj 3 -hotely – 50% , penziony a u známých a příbuzných 10%, kempy – 7%)*
- *v hotelích vyšších kategorií spí hlavně Japonci, Izraelci a Španělé,*
- *Němci, Poláci, Švýcaři vyhledávají penziony*
- *Nizozemci preferují kempy a přírodu, spí zejména v karavanech*
- *Slováci a Rakušané volí ubytování u příbuzných*

Výdaje

- *průměrné denní výdaje – 55 USD v roce 2001 (48 USD v roce 2000), z toho 36% ubytování, 23% strava, 24% nákupy, 11% doprava, (Zdroj 3 - výdaje celkem 57 USD za den, 35% za ubytování, 24% za stravování, 24% za nákupy, 11% za dopravu a zbytek za jiné služby)*
- *nejvíce za pobyt utratí Američané a Rusové, nejméně turisté ze sousedních zemí. Za jeden den nejvíce utratí Američané a Japonci, nejméně Poláci a Slováci*

Důvody návštěvy

- *hlavní důvody návštěvy – 51 % dovolená, rekreace, poznání, 6 % služební, obchodní cesta, 13% aktivní dovolená, 12% návštěva příbuzných, známých, 5 % nákupy (Zdroj 2 - nákupy – 40%, dovolená, rekreace – 20%, služební cesta – 15%), (Zdroj 3- 51% dovolená, rekreace, 20% služebně, 11% návštěva příbuzných a známých, 5% nákupy, 4% léčení v lázních)*

- *mezi sporty při aktivní dovolené vedla turistika a cykloturistika*
- *horská turistika – 10%, plavání, kanoistika, vodáctví – 8%*

Zdroje informací

- *zdrojem informací byla vlastní zkušenost (více než 50%), doporučení známých a příbuzných, (Zdroj 3 - 40% doporučení známých, vlastní zkušenost 29%, Internet 8%, cestovní kanceláře 11%, propagační materiály, veletrhy –4%)*

Spokojenost

- *návštěvníci byli většinou spokojeni, nejvíce spokojeni byli s možností kulturního vyžití, s cenami stravování, suvenýrů a zboží vůbec,*
- *nejméně byli spokojeni s úrovní komunikace a informacemi pro turisty a kvalitou služeb*
- *Návštěvu ČR doporučí známým kvůli kráse země, zejména Prahy.*

Analýza vývoje profilu zahraničních návštěvníků v čase nebyla provedena jednak z důvodu nedostatečných srovnatelných informací a jednak z důvodů výrazných změn v chování účastníků cestovního ruchu po 11. září roku 2001.

Profil návštěvníka užší oblasti nelze z celkových statistik vytvořit, protože jsou zde údaje děleny většinou na Středočeský, Východočeský a Liberecký kraj, přičemž Český ráj geograficky zasahuje do zmíněných krajů, aniž by je naplňoval.

1.1.2 Profil zahraničního exkurzionisty ČR

*Zdroj 2: Analýza spotřebního chování zahraničních návštěvníků, výzkum TNSF 2001
údaje ČSÚ*

Zdroj 3: Dodatek - Spotřební chování zahraničních návštěvníků na území ČR- porovnání za turisty a exkurzionisty, výzkum TNSF 2001

Kdo a jak přijíždí

- *přijíždějí hlavně Němci, Rakušané, Slováci, a Poláci*
- *30 –40 let – 44%*
- *45-59 let – 25%*
- *senioři 13%*
- *SŠ vzdělání – 54%*
- *VŠ vzdělání - 28%*
- *94% exkurzionistů, 6% turistů (srovnej s Č.r.)??*
- *90% přijíždí sami, 3% s CK*

Pobyt

- *58% exkurzionistů bylo v ČR mnohokrát, 17% - více než 5x,*

Výdaje

- *Zdroj 3 – jednodenní útrata exkurzionistů – 48 USD, z toho 50% za nákup*

Důvody návštěvy

- hlavním důvodem návštěvy v ČR jsou nákupy (**Zdroj 3 – 45% přijelo za nákupy, 17% rekreace a poznání, 12% - návštěva příbuzných a známých, 17% jen tranzitovalo**)
- *turistika je účelem cesty třetiny exkurzionistů*

Zdroje informací

- *zdrojem informací byla vlastní zkušenost z minulé návštěvy- 56%*
- *doporučení známých a příbuzných – 24%*

Spokojenost

- *exkurzionisté byli nejvíce spokojeni s cenami stravování, cenou zboží a suvenýrů*
- *nejméně byli spokojeni s úrovní komunikace, s jazykovou vybaveností českých občanů a stavem silnic*
- *Návštěvu ČR doporučí známým kvůli nízkým cenám.*

1.2 Tuzemští návštěvníci ČR

Statistické údaje o tom jak tráví Češi dovolenou jsou shromažďovány hlavně v oblasti výjezdového cestovního ruchu. O tom, jak tráví dovolenou v ČR nebylo, bohužel, pro účely této studie možno shromáždit dostatek údajů srovnatelných s údaji o zahraničních návštěvnících.

Jako zdroj 6 byl použit výzkum - Český spotřebitel 2000, Stemmark, část „volný čas a dovolená“.

- Výrazně převažuje dovolená v tuzemsku (80%)
- Jsou zde rozšířeny pobyty na chatách a chalupách (tzv. druhé bydlení), přičemž specifikum ČR spočívá v tom, že chaty vlastní střední i příjmově slabší vrstvy
- V létě si berou dovolenou nejčastěji v období 2 týdnů, v zimě 1 týden
- Mladší lidé tráví dovolenou aktivnějším způsobem (turistika, sport)
- Starší lidé upřednostňují pobyty na chatách, chalupách či návštěvy příbuzných
- Nejčastěji tráví dovolenou v hotelu či na chatě a chalupě (shodně 30%)
- Výdaje na dovolenou jsou silně ovlivněny celkovou ekonomickou situací rodiny
- Drtivá většina si organizuje dovolenou sama, CK se prosazují hlavně u zahraničních dovolených
- Hlavní náplní letní dovolené je odpočinek (40%), pěší turistika, pobyt na chatě a návštěva příbuzných
- Návštěva měst a nákupy jsou výraznější v podzimním období.

Vzhledem k očekávaným trendům se dá předpokládat, že poroste význam tzv. druhých dovolených (další dovolená vedle hlavní letní dovolené) a prodloužených víkendových pobytů

2 Analýza současných návštěvníků Českého ráje

Zdroj 4 – Analýza profilu návštěvníků Českého ráje – průzkum struktury, chování a postoju návštěvníků Českého ráje. TNSF, červenec 2001

Zdroj 5 – Výzkum návštěvnosti Českého ráje v letním období – průzkum pro MIC Turnov, Švandová, Simová, říjen 2000.

Pozn.: výzkumy byly provedeny v letních měsících, údaje se tedy vztahují výhradně k tomuto období.

2.1 Návštěvníci Českého ráje – bez rozlišení

Pozn.: Pojem návštěvník nerozlišuje turistu a exkurzionistu, některé údaje nemají proto vysokou vypovídací schopnost, jsou tímto zkresleny.

Odhad počtu návštěvníků – 13 až 22 tis. (Zdroj 3)

Kdo a jak přijíždí

- *Zahraniční návštěvníci - Němci – přes polovinu zahraničních návštěvníků, Holand'ané – třetina návštěvníků*
- *Tuzemští návštěvníci – třetina ze severních Čech a z Prahy, nejméně návštěvníků z jižních a západních Čech*
- *Exkurzionisté (tráví zde 1 den bez přespání) – cca 30%, (Zdroj 5 – exkurzionisté 15%)*
- *Turisté – 2-3 dny – 25%, 4 – 7 dní – 10%*
- *Věk – do 44 let – více než 70%, starší málo x dá se očekávat nárůst do budoucna s přejímáním západoevropského životního stylu*
- *Vzdělání s maturitou – přes 50%, VŠ – 1/3*
- *64% ekonomicky aktivních, White collar (úředník) – 40%, Blue collar (dělníci) a zemědělci – 32%, důchodci 10% (Zdroj 5 – důchodci -20%), studenti 12% (Zdroj 5 – studenti - 15%),*
- *Nejvíce s platem 15 – 20 tis. Kč*
- *Ve skupině 2- 5 lidí, s rodinou, přáteli, známými, (Zdroj 5 – s rodinou 57%, s přáteli 26 %, sám 6%, s CK 2%),*

Pobyt

- *Délka pobytu – 3,3 – 5,4 dny, (Zdroj 5 – 44% návštěvníků pobývalo 4-7 dní)*
- *První pobyt – ¼, opakovaný pobyt – ¾, (Zdroj 5 – první pobyt 28%, opakovaný pobyt 72%)*
- *Doprava – 2/3 vlastním autem, 17% vlakem, 10% autobusem, 8% kolo, (Zdroj 5 – autem – 63%, vlakem 21%, autobusem 5%, kolo – 5%)*
- *Organizují si pobyt sami – 90%, s cestovní kanceláří 4%*
- *Rezervace pobytu předem – více než 50%, (Zdroj 5 – rezervován pobyt předem -54%)*
- *Předplacená strava – 1/3, je to málo, a to více polopenzí*

Ubytování

- *Ubytování placené – 2/3*

- V kempech – 1/3, v hotelích, penzionech a mimo kempy – 13%, upřednostňují cenu, volí levnější ubytování a to i vyšší příjmové skupiny
- *Nejčastěji ubytování v soukromí – 36%, v kempech – 27%, v hotelích a penzionech – 27%*

Výdaje

- Útrata 1 700 – 2 000 Kč za pobyt (exkurzionisté – 500 Kč, turisté – 3 200 Kč), nejvíce utrácejí ve věku 40-55 let a to za ubytování a stravování

Důvody návštěvy

- *Turistika, rekreace, kultura, sport – 83%, služební cesta 3%, tranzit 2%, návštěva příbuzných a známých 12%*
- Poznávací turistika – více než 50%, pěší, cykloturistika, plavání sportovní aktivity, tremping
- Navštívili průměrně 5,7 lokalit (Turnov, Trosky, Kost, Jičín), (*Zdroj 5 – nejnavštěvovanějšími lokalitami byly Turnov, Trosky, Hrubá Skála, Valdštejn, Kost a Sychrov*),

Zdroje informací

- Informační zdroj – vlastní dobrá zkušenost – 2/3 návštěvníků, 1/3 – doporučení známých (na území dobrá informovanost, málo informací v médiích)
- *Doporučení známých a příbuzných 46%, média 7%, CK 8%, internet necelé 1%*

Spokojenost

- Spokojenost poměrně velká
- Nespokojenost s množstvím a úrovní WC, možností hygieny, možností koupání
- *Nespokojenost v oblasti informovanosti, stravování a občerstvení, sportovního vyžití, otevírací doby.*

Pro stanovení profilů základních skupin návštěvníků (exkurzionistů a turistů v rozlišení na tuzemské a zahraniční) byly z provedených výzkumů (viz Zdroje) vybrány údaje s maximální četností (nad 50%, jinak uvedena příslušná %), tam kde součet procent u jedné otázky může přesáhnout 100%, protože bylo uvedeno více než 1 odpověď, jsou uvedena rovněž %.

To sice zkresluje poněkud celkovou charakteristiku dotazovaných návštěvníků Českého ráje, ale pro zvýraznění hledaných vlastností segmentů je to nezbytné.

Pozn.: uvedená % se musí brát výhradně orientačně, protože vycházejí pouze ze 2 dostupných průzkumů, jejichž dotazníky nebyly identické.

V profilu exkurzionistů je nejvýraznější skupina tuzemských (90%, zahraničních necelých 10%). V uvažovaném rámci začlenění zkoumané oblasti do UNESCO se dá předpokládat nárůst zahraničních exkurzionistů a proto bude pro potřeby definování nových segmentů provedena i analýza zahraničních exkurzionistů.

2.1.1 Profil tuzemského exkurzionisty v Českém ráji

Obecná charakteristika: jede na jeden den (bez přespání), a je většinou z okresů, na nichž se rozkládá Český ráj.

Věk	Do 44 let
Vzdělání	S maturitou
Povolání	Úředník – 35%, manuálně pracující – 21%
Příjem	10 – 20 tis. Kč
Velikost bydliště	5 – 20 tis. obyvatel – 25%, 20 – 100 tis. obyvatel – 24%
Sídlo	Z oblasti Českého ráje
Délka pobytu	1 den, bez přespání
Účel návštěvy	Jednodenní turisticko poznávací zájezd, pěší turistika
Informační zdroj	Vlastní zkušenosti
Četnost návštěv	Mnoho, nedokáže spočítat
S kým přijel	Dva lidé – 35%, více lidí, ne však než 5 – 35%, s rodinou – 60%, přátelé, známí – 37%
Způsob cestování	Individuální
Rezervace pobytu	-
Zajištění stravy	-
Zajištění ubytování	-
Průměrné výdaje	423 Kč, na stravování a dopravu

2.1.2 Profil zahraničního exkurzionisty v Českém ráji

Obecná charakteristika: jede na jeden den (bez přespání), a je obyvatelem cizí země.

Věk	Rovnoměrně všechny věkové skupiny
Vzdělání	S maturitou – 54%, VŠ – 29%
Povolání	Úředník – 35%, manuálně pracující – 21%
Příjem	Více než 50tis.Kč
Velikost bydliště	20 – 100 tis. obyvatel – 29%, více než 100tis. obyvatel – 26%
Sídlo	-
Délka pobytu	1 den, bez přespání
Účel návštěvy	Jednodenní turisticko poznávací zájezd, pěší turistika (40% jenom projíždí)
Informační zdroj	Doporučení známých – 51%, vlastní zkušenosti – 27%
Četnost návštěv	Poprvé – 54%, do 5-ti návštěv – 43%
S kým přijel	Více lidí než 2 – 75%, s rodinou – 56%, přátelé, známí – 32%
Způsob cestování	Individuální
Rezervace pobytu	-
Zajištění stravy	-
Zajištění ubytování	-
Průměrné výdaje	1 225 Kč, na stravování, nákupy a dopravu

Rozdílné charakteristiky zahraničních a tuzemských exkurzionistů :

Zahraniční exkurzionisté

- více jezdí i starší lidé, senioři
- s výrazně vyšším příjmem
- s vyšším vzděláním
- jsou z velkých měst
- jezdí ve skupinách s více lidmi
- více utratí i za nákupy
- spoléhají více na doporučení známých
- většina je zde na první návštěvě či zde byli jenom párkrát

2.1.3 Profil tuzemského turistu v Českém ráji

Obecná charakteristika: jede na více dní a je z okresů, na nichž se nerozkládá Český ráj (nejvíce jich bylo z Prahy, potom z Brna a Hradce Králové).

Věk	Do 44 let
Vzdělání	S maturitou
Povolání	Úředník – 44%, manuálně pracující – 17%
Příjem	10 – 25 tis. Kč
Velikost bydliště	Více než 100 tis. obyvatel – 38%, 20 – 100 tis. obyvatel – 22%
Sídlo	Z částí ČR mimo Český ráj
Délka pobytu	2-3 dny – 40%, 4-7 dní – 47%
Účel návštěvy	Poznávací turistika – 65%, rekreační pobyt – 43%, sportovní aktivity – 23%, tramping – 14%, venkovská turistika – 12%
Náplň pobytu	pěší turistika – 83%, koupání - 43%, cykloturistika – 32%,
Informační zdroj	Vlastní zkušenosti
Četnost návštěv	Mnoho, nedokáže spočítat – 38%, do 5-ti návštěv – 31%
S kým přijel	Více lidí, ne však více než 5 – 37%, dva lidé – 28%, s rodinou- 49%, přátelé, známí – 49%
Způsob cestování	Individuální – 93%!
Rezervace pobytu	Ano – 50%, přes CK
Zajištění stravy	Ne – 70%! , jinak hlavně polopenze
Zajištění ubytování	Kemp – 34%, známí, příbuzní – 12%, hotely a penziony, vlastní chata – po10%
Průměrné výdaje	2 500 Kč, na stravování, nákupy a dopravu

Rozdílné charakteristiky tuzemských turistů a tuzemských exkurzionistů:

Tuzemští **turisté**

- více úředníků, než manuálně pracujících
- s trochu vyšším příjmem
- z větších měst
- jsou zaměřeni více na sportovní aktivity, koupání, cykloturistiku
- „domácí“ preferují méně známá místa
- jezdí více s přáteli
- nespokojeni jsou hlavně s cenami
- utratí více za nákupy.

2.1.4 Profil zahraničního turistu v Českém ráji

Obecná charakteristika: jede na více dní a je obyvatelem cizí země.

Věk	Do 44 let – 64%, nad 45 let – 44%
-----	-----------------------------------

Vzdělání	VŠ vzdělání – 48%, s maturitou – 44%
Povolání	Úředník – 44%, manuálně pracující – 16%
Příjem	Nad 50 tis. Kč
Velikost bydliště	5 – 20 tis. obyvatel – 27%, 20 – 100 tis. obyvatel – 28%, více než 100 tis. obyvatel – 26%
Sídlo	Německo, Polsko, Nizozemsko
Délka pobytu	4-7 dní – 46%, 2-3 dny – 32%, 8-14 dní – 21%
Účel návštěvy	Poznávací turistika – 76%, rekreační pobyt – 33%, venkovská turistika – 21%, sportovní aktivity – 16%,
Náplň pobytu	pěší turistika – 80%, cykloturistika – 31%, koupání - 28%,
Informační zdroj	Doporučení známých
Četnost návštěv	První návštěva
S kým přijel	S rodinou- 60%, dva lidé – 36%, více lidí, ne však více než 5 – 38%, přátelé, známí – 32%
Způsob cestování	Individuální – 77%!
Rezervace pobytu	Ano – 61%, přes CK – 53%, sám – 40%
Zajištění stravy	Ano – 60%, téměř stejným dílem polopenze i plná penze
Zajištění ubytování	Hotely, penziony , kemp – kolem 20%
Průměrné výdaje	6 500 Kč, na stravování, ubytování, nákupy a dopravu

Rozdílné charakteristiky zahraničních a tuzemských turistů :

Zahraniční **turisté**

- více jezdí i starší lidé
- s výrazně vyšším příjmem
- s vyšším vzděláním
- jsou ze středně velkých měst (ne tak velkých jako u tuzemských turistů)
- jezdí více i na delší pobyty (8-14 dní)
- preferují více poznávání, méně jezdí za sportem a koupáním, málo trampují, více než tuzemští mají zájem o venkovskou turistiku
- více nakupují, více utratí i za ubytování
- spoléhají více na doporučení známých
- většina je zde na první návštěvě
- rezervují si častěji ubytování a stravu preferují zajištěnou s ubytováním
- využívají více plné penze
- upřednostňují penziony a hotely, dá se do budoucna předpokládat, že více jich bude chtít do kvalitních hotelů a penzionů, klesá zájem o ubytování v kempech
- nespokojeni jsou hlavně s kvalitou služeb (ubytování, stravování i jiné), tzn. jsou přitahováni hlavně cenou, zatímco tuzemští turisté jsou s cenami nespokojeni
- postrádají zábavu
- je malá informovanost v zahraničních médiích (zdrojem informací jsou jen zkušenosti osobní či doporučení známých), roste role internetu.

Významné rozdíly v charakteristikách zahraničních turistů a zahraničních exkurzionistů se neprojevíly.